

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.

Társ-szerkesztő:

dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

Húsfogyasztási szövetkezet.

Nem szünnnek, sőt nap-nap után élénkülnek azok a panaszok, melyekre okot szolgáltat a hús drágasága és a hús kivágás körül észlelhető visszaélések.

A húsdraágaság országos baj, melynek gyökérszállai körülbelül három évre nyúlnak vissza. Az 1904-ben uralkodott szárazság és az ennek folytán keletkezett takarmányhiány nagyon megapasztotta az ország marhaállományát, és olyan visszaesést szült a marhatenyésztésben, a minőre nálunk évtizedek óta nem volt példa. A marhatenyésztés különben sem állott arányban a szükséglettel, a belső fogyasztással, melynek az állatkivitel hatalmas konkurenciát csinál. De 1904. óta a fogyasztás igényei annyira túlszaporodtak a termeléssel szemben, hogy ennek a jelenlegi átlagnál jó 20 százalékkal nagyobbak kellene lennie, ha a jelentkező szükséglet igényeit a 3—4 év előtti árakon akarná kielégíteni.

Ezen az országos bajon kívül vannak helyi jellegű bajok is, minő a drága hús rossz minősége, a súlyozásnál tapasztalt hiányok, az árak önkényes emelése, melylyel akárhányszor váratlanul lepik meg a közönséget. A fogyasztási publikum ezekkel a bajokkal és visszaélésekkel szem-

ben a legtöbb helyen tehetetlen, mert a mészárosok között nincs verseny, egy társaság, érdekszövetség uralkodik a piac felett, melynek árait a konzorcium, kényekedve szerint szabja meg.

Nyitra városa is azon helyek közé tartozik, a hol a húsiaccal egy konzorcium feltétlenül rendelkezik. Többször volt már szó arról, hogy a város saját házi kezelésében nyit mészárszéket, a mi kétségen kívül az árakra is kedvező befolyással lenne, s a minőség és súlyozás ellen felmerülő örökös panaszoknak is véget vetne, vagy legalább csökkentené a jogos elégedetlenség eseteinek számát. Ez azonban csak tervezet volt, a minő nélkül Nyitrán nem szoktunk szűkölködni, valósággá a terv nem érlelődhetett meg, egyszerűen abból az okból, mert nincs a városnak ereje ahhoz, hogy egy sok gondal, nagy fáradsággal és áldozatkészséggel járó vállalkozást kezdeményezhessen.

Olyan magánvállalkozó sem találkozik, a ki idejét, szakértelmét és vagyonát egy, annyira kockázatos üzletre fordítaná. Hiszen, a kinek mészáros üzlethez kedve és pénze van, az oda megy, a hol a fogyasztási területet mások még le nem foglalták, mert nincs nehezebb dolog, mint egy lefoglalt területen versenyezni más mészárosokkal, ha a versenyző ugyanazon az

áron kénytelen vásárolni a marhát, mint társai és azonkívül még megkockáztatni is kénytelen a fogyasztásnak azt a mennyiségét, mely a sikeres üzletvezetéshez szükséges.

Azért mi abban a meggyőződésben vagyunk, hogy nagyobb helyeken és így Nyitrán is a mészárosoknak csak *fogyasztási szövetkezet* által lehetne konkurenciát csinálni. A szövetkezetbe belépnének a nagybirtokosok és más tenyésztők, főképen azok, a kik marhát hizlalnak és belépne a város közönsége, úgyszintén a vidék is, a mely Nyitrán szerzi be hússzükségletét, vagy mindenesetre itt szerezné azt be, ha jó minőségű, és jól súlyozott húst kapna.

A szövetkezet a nagybirtokosok bevonása által biztosítaná a vágómarhát, úgy hogy ezt nem kellene a piacokon keresnie, hanem megjelölt helyekről szállítaná olyan számban, a minőben a tenyésztők marhájukat áruba bocsátanák. A mit a szövetkezet saját üzletkörében fel nem használhatna, azt tovább adná, előre megállapított és a szövetkezettel szerződési viszonyban álló fogyasztási területekre szállítaná.

A tenyésztők törzsrésvényeket jegyeznének, míg a fogyasztók között igen alacsony vásárlási részvényekre kellene

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRGÁJA.

Falun.

Irta: Ámon Vilmos.

A mikor a keményre fagyott jégkéreg már a legmagasabb csúcsok árnyékos hasadékaiban is olvadozni kezd, mikor a vetések közelből még egész feketéknek látszanak ugyan, de messziről már úgy néznek ki, mintha valami finom áttört zöldessárga fátyollal volnának borítva, az erdők mélyében pedig a csemetyű alakú hóvirág fehér szirmai kibomlanak, akkor kezdődik a mi életünk.

Mig a nagyvárosok lakói a téli hónapok alatt dűskálnak a szórakozások különféle nemeiben: mi szobafogságban vagyunk. Mig ők a vilányfényvilágított báltermekben kicicomázva, valóságos formáikból kiforgatva, minden lépésükkel, minden mozdulatukkal, mosolyukkal hazudnak: mi a kályhából kicsillámló fénysugarak félhomályában összebújunk és az apró házidolgokról, lényegtelen semmiségekről beszélgetve agyonütjük az időt, egészen addig, amíg a tyúkok aludni nem térnek. Akkor már mi is lefekszünk és másnap újra kezdjük a mindennapi, egyforma téli mulatságot.

Az utca csonttá fagyott sara, az olvadó hó-

ban cuppogó lépések zaja, nem elég csábító arra, hogy bennünket a kuckóból kicsaljanak.

Hanem a mikor megérezzük a tavasz első termékenyítő fuvalmát, ha meglátjuk a legelső rügyeket a téli álomból felebredt fákon; akkor a medvékkel egyetemben mi is fellelegzünk és tele tüdővel szívjuk magunkba a várva-várt szűztiszta tavaszi levegőt.

Ezt csinálják utánunk a büszke városiak!

Itt nincsenek a levegőben parányi szállongó miazmák, leskelődő apró gyilkosok, nincsen kőszénfüsttől súlyos, uraságtól levetett és háromszorosan kihasznált városi levegő.

Közvetlenül a szemünk előtt dolgozik a természet és mi naponta megfigyeljük a munka haladását, egészen addig, amíg kifejlődik az érett, gyümölcsöző nyár.

Ez pedig a mi legjobb barátunk.

*

Mindenki vidám. Kiki otthonhagyja a gondokat és lélekből közreműködik azon, hogy a társaság minden tagja jól, fesztelenül érezze magát. *Tóni* bácsi a társaság lelke. Az ő jóságos kedélye, finom érzeke, nyájas modora egyszerre lekötelez mindenkit. Az ő figyelme kiterjed mindenkire és mindenre, amire egy kirándulásnál szükség lehet. Ő ismeri a vidék minden zugát,

kiválasztja a legszebb helyeket, és a mikor elérkezik az ideje, harsány hangon kiáltja a magyar vezényszót: indulás!

A fiatalok az üvegek, kosarak és batyuk után nyulnak és megindul a karaván.

A *Nagyságos* úr szürke napernyőben ott halad a menet élén. Nem azért megy elül, hogy siessen, hanem inkább, hogy visszatartsa a neki-tüzesedő fiatalságot a rohanástól. *Irma* néni *Gusztó* bácsival együtt lépked, amint azt a negyven évi házasság megkívánja. *Vince* bácsi városi ember letére erősen csóválja a fejét, ha nem sikerül a pocsolyákat sikeresen elkerülni, avagy ha a kiálló kövek között szabálytalan tánclepcsőben kell bukdácsolni.

Lassankint kiérünk a szabadba. Körülöttünk csupa élet, csupa báj. A vékonyka fűszálak végén még ott csillog a hajnali harmat könnye s a csörgedező patak enyhe zajába beleszó a madarkák éneke... *Irmica* és *Iluska* egészen megfeledkeznek róla, hogy ők odahaza elhatározták a nagy lányokhoz illő komoly viselkedést és még az otthonmaradt *Sárikának* is megígérték, hogy csendesen fogják magukat viselni. Itt, a szabadban, kitör belőlük a szabadság érzete és hangos nevetéssel futnak előre a hegyoldalra. — *Lalika* ezt már nem tenné. Ő inkább fontos — alkal-

gyűjtést eszközölni. Mihelyt ez a két lényeges kellék, a vágómarha állandó forrásai és a fogyasztó közönségnek az üzlet folytatásához okvetlenül szükséges száma biztosítva lennének, bátran bele lehetne menni a dologba, mely abban a percben szűnik meg kockázatos lenni, a melyben az említett kellékek megszerzése sikerült. Ebben az esetben a többi kellékek, úgy mint egy jó üzletvezetőnek a szerződötése, egy alkalmas és agilis embernek a szövetkezet élére való állítása, már csak a kisebb gondot képezik. Egy városban, a hol sok az intelligens ember, a szövetkezeti elnök olyan támogatásra találhat, mely őt minden tekintetben eredményes működésre teheti képessé.

Minden vitán felül áll az, hogy egy szövetkezeti mézárszék által úgy a város közönsége, mint a tenyésztők is sokat nyernének. A közönség állandóan jó és jól megmértelt húst kapna, erről kezeséget nyujtana, magának a publikumnak az ellenőrzése, mely csak a saját ügyét és a saját anyagi hasznát mozdítaná elő, ha az üzletvezetés és a kiszolgálásnak minden ágát-bogát a felügyelete alá vonná. Minél virágzóbb volna az üzlet, annál többet kamatoznának az apró vásárlási részvények. A tenyésztők pedig ugyanolyan áron értékesíthetnék árujokat, mint eddig, de kevesebb gond nélkül, abban a haszonban pedig, a mit a közvetítő kereskedelem kizárása hozna a szövetkezetnek, ők is részesülnének.

Jól tudjuk, hogy ezt az ügyet nyélbe ütni nem olyan könnyű, mint néhány sorban papírosra vetni, de ha kezébe venné azt a Nyitrai Gazdasági Egyesület, mely már annyi üdvös akciót kezdeményezett, éppen nem látunk lehetetlenséget abban, hogy a szövetkezésnek ezt a feladatát is megoldhassuk. Nyitra város polgárai közül sokan, a kik mint értelmes és szorgalmas üzletemberek jó hírnévnek örvendenek, rokonszenveznek az eszmével,

bennök a gazdasági egyesület hűség munkatársakra találta.

A szövetkezeti tér már ezidő szerint is a gazdasági fejlődésnek a mezeje. A gazdasági célokat követő egyesületeket hivatásuk erre a térre utalja, itt fejthetnek ki korszerű és hasznos tevékenységet. Annál hasznosabbat, annál üdvösebbet, minél több ágát karolják fel a szövetkezeti érdekeknek.

Uj keresztény szocialista lap.

Fájdalommal tapasztaljuk, hogy a népbolondítás mesterségében annyira remekelő pogány szociáldemokracia már jó tót népünket is hálójába akarja keríteni, sőt egyes felvidéki gyártelepeken ez már sikerült is neki. Ezt összetett kézzel tovább nem szabad nézni. De a ragályos metely ellen való küzdelmet nem arra az időre kell hagyni, amikor az már teljesen elharapódzott, hanem meg kell azt előzni. A magyar Alföldön is hogyha akkor, a midőn a baj jelentkezett, a népet mindjárt csirájában arra alkalmas néplapokkal és a sűrűn tartott gyűléseken előszóval felvilágosították volna, hogy a köznép anyagi jólétének előmozdításához nem szükséges a szociáldemokraciához csatlakozni — akkor Mezői (Morgenstern) bizonyára nem aratott volna annyi sikert. S a midőn a magyar nép itt ott már kijózanodni kezd, és a Jakabok igáját lerázza, ezek, hogy a már megszokott pártadótól el ne ütessenek, itt-ott egész rohamot indítanak a vallásos tót nép ellen.

A szociáldemokratikus eszméknek a tót népközti való elterjesztésében nagy része van a Budapesten megjelenő pánszláv érzelmű „Slovensky Tyždennik“-nek és a Szokolcán megjelenő „Katólické Noviny“-nek. Tessenek elolvasni e két lapnak akármelyik számát, és akárcik meggyőződik róla, hogy ez a két lap működése kútmérgezés számba megy. A Kat. Noviny annál veszedelmesebb, mert abban — fájdalom — kath. papok is, jól ismert neveik alatt cikkeznek. E kath. papok cikkei a politikában nem járatos népet még inkább félrevezetik, mert a nép azt gondolja, hogy nem lehet rossz ujság, a melybe kath. papok is írnak. Így félrevezetve a nép annál inkább elhiszi a lap tartalmát, és katolikus céger alatt gyűlöletes dolog lesz előtte a magyar haza, őseinek vallása, és a szociáldemokracia karjaiba veti magát. E két veszedelmes lapot aknamunkájában támogat-

ják: „Pokrok“, „Ozava“, „Hlásnik“, „Slovenské Robotnické Noviny“ és „Napred“.

Ezek ellenében van „Slovenské Noviny“ című napilap, a mely a szabadelvű párt uralkodása alatt teljesen ezen párt szellemében működött; de amióta a szabadelvű párt szerencsésen megbukott, e lap is megváltoztatta irányát és úgy hazafias, mint keresztény szempontból most ellene kifogást emelni nem lehet. Szintén hazafias és keresztény irányú lap a Besztercebányán hetenkint megjelenő „Krajan“. Végre van még egy lap, a melyet talán első helyen kellett volna megemlítenem, mert nem csak hazafias, de kath. szellemű is, és ez a „Krestan“.

El kell ismerni, hogy mind e három tót lap úgy a hazafias, mint vallásos irányban igen fontos missziót teljesít a Felvidéken, de egyik se alkalmas arra, hogy abban a keresztény szocializmus elvei akkora arányokban fejtegetessenek, mint pl. az „Igaz Szó“-ban. Igaz, és ezt köszönettel kell kiemelni, hogy a „Krestan“ a legujabb időben igen sok talpraesett cikket hozott a szociáldemokraciáról és mondhatom, hogy a hol a tót nép e lapot nagyobb számmal olvassa, ott — eddig — sem a Slovensky Tyždennik és Kat. Noviny magyar ellenes iránya, sem a szociáldemokratikus szellem tért nem hódított. S ha a „Krestan“-t azok a láthatatlan kezek oly tömegesen és ingyen terjesztik, mint ahogyan garmada számára ingyen terjesztik a „Slov. Tyžd.“ és „Kat. Noviny“-t, a tót nép az ellene indított rohamnak még sokáig tudna ellentállani.

A „Krestan“ mindezen érdemei és jó tulajdonai dacára nem elegendő arra, hogy benne és általa a keresztény szocializmus eszméit a tót népközött elterjesztjük, illetve a szociáldemokracia elterjedését megakadályozzuk. Szükséges egy tót lap, a mely tisztán a keresztény szocializmus elveit hirdesse. Ennek szükségét leginkább érezték Besztercebányán, melynek közeli környékén több gyártelep van és a hol a kormos kémények árnyában a szociáldemokracia nagyon elharapódzott. Ennek ellensúlyozására Besztercebányán egy lapszerzőbizottság alakult, a melynek felhívásában Bobok Arnold theologiai tanár a többi közt a következőket mondja: „A hitünk sz. kincsét lábbal tipró szociáldemokracia vad izgatásai vallásos jó tót népünk közé is már átcsaptak. Az ellenfél agitálása erősen folyik, mely munkában nagyon segítségére van a két tót nyelvű szociáldemokrata lap: a „Slovenské robotnické Noviny“ és a „Napred“. E veszedelem nőttön nő, — a nép elkeseredését mesterségesen szító munka már a Felvidéken is bőven termi gyümölcsét. Vallás és a papok meg-

masint pedagógiai — tárgyalásokba bocsátkozva, halad a szöke Janika oldalán.

Kierünk az erdőbe. Alattunk a házak hosszú sorával beszegett Handlova völgye húzódik, a háttérből pedig a „Cigurükke“ fenyőkkel börtött háta meredezik, olyan formát mutatván, mintha egy óriási sün borzolná fel mérgeben tuskéit.

Gyönyörű elragadó táj. Délnyugatra a Nagy-Kríc szürke sziklafalai meredeznek, míg lejjebb a Fehérkő magasratörő csúcsa emelkedik ki a hegyláncolat köréből. Nem valami vadregényes táj ez, de azért, sőt talán éppen azért kedvesebb, mint a kopár, életnélküli sziklatömegek végnélküli sorozata. Itt minden eleven, minden zöld. A fenyvesek tele vannak a tarkaszínű keresztoszörök hívogató füttyével, a mogyoróbokrokon fűgön ugrádoznak az ügyes mókusok. A hegyoldalban legelésző juhokat élénk pásztorfiúcskák őrzik, a kik hangosan danolják az iskolában tanult magyar dalokat.

Lassankint letelepszünk a „Cigány forrás“ körül. Jósika siet a kosárbafont üveget a forrás hideg vizébe helyezni, míg a vígkedélyű Toncsi, boldog mosolylyal szabadult meg a különféle ételneműkkel telt kosártól. Pista bácsi ezalatt az erdőben bolyong és Náckó-val egyetemben hamarosan összeszednek egy halom száraz galyat és

a csöpp kis Tiluská-nak öröme, néhány pillanat alatt perlekedő lángnyelvek csapnak fel a levegőbe.

Szuszika ezalatt mindent előkészít az ebédhez, amelynél senki sem kínáltatja magát, hanem az étvágycsináló szabad levegő által felizgatott éhség összes kellékeivel felruházva, hozzátalunk a falatozáshoz.

A nap már magasan áll az égen. A sugár fenyőfák hasztalanul ágaskodnak: úgysem tudnak messzirenyúló árnyékot vetni. Egy-egy félelmet nem ismerő kis madár, egész bizalmasan leszáll a forráshoz és szárnyaival pacskolgatva a hűs kristályvizet, élvezettel fürösztli tarka kis ruháját.

Vége az ebédnek. Csak a konfekt van még hátra. Pista bácsi finom mosolylyal közeledik és egy gondosan letakart kosárról fellebbenti a lepelt.

Forró sült burgonyák pirosanak a takaró alul. Ez a Pista bácsi különlegessége. Napoleon nem értette úgy a hadviselést, mint Pista bácsi a krumplisütést. Ő úgy kezeli az egyes burgonyákat, mintha mindenik élő lény volna. Ismeri a természetét. Tudja, hogy melyiknek milyen tűzre van szüksége, hogy elpiruljon. Akit a legjobban szeret, annak sajátkezűleg választ ki egyet a javából. A Csiz úr például kedvelt egyén lehet; mert a legpirosabbat kapta.

A gyermekek elszedednek az üdezőld pázsi-

ton. Janika magasra ütötte fel a nagy gummi labdát, mely ivben repül át a közeli erdő fái köze, megakad a lombosodó ágakon, galyat és szűrő levelet ver le könnyű repülésével, majd átszökkenve a tuskés akadályokon, egy ugrással leér és betemeti magát a haraszt indáiba. A gyereksereg összefut, tüvé tesz bokrot és gödröt, megkeresi az eltűnt jószágot, viszi nagy rivalgással, s a következő pillanatban a labda már ismét a levegő tájában repdes. Nagy lesz annak a diadala, a ki elkapja.

Víg mulatozás és csevegés között telnek az órák és csak a nyugati égbolt bitorfénye juttatja eszünkbe az elmuló napot. A madárdal elcsendesül. Minden néma, csak az erdő sejtelmes susogása, az enyhe szellő lágy fuvalma tud egy kis neszt kicsalni a nagy természetből. Minden élő lény nyugalomra tér. A legelésző juhok önmaguktól betérnek a völgybenálló akolba és a vezetőkos kolompja távolról hangzik az esti homályban.

Előre! hangzik a vezényszó és nincsen az az osztrák armádia, amelyik gyorsabban tudna futni, mint mi... engedelmessékné.

Szép rendben halad a menet és amikor elérjük a német falu első házait, kitor szívünkbe a lelkesedés lángja és felhangzik, messzehallható, fohászódó énekünk:

Isten áldd meg a magyart.

vetése sok hívónk szívében már megfogamzott, sőt nem egy helyen már külsőleg is nyilvánul.

A piszkos áramlat hullámaint népünknek keresztény szociális alapon való szervezésével kell megállítanunk. A keresztény szocializmus, hála Istennek, nálunk is örvedetesen terjed, de mind-egyedül nélkülöz: egy tót nyelvű keresztény szociális néplapot. Még az ellenfél rendszeres támadásokat folytat lapjaiban ellenünk, addig mi nekünk nem áll módunkban, hogy ezekre kellően válaszolhassunk" stb. A felhívásból megtudjuk, hogy az eszmehez a megyés püspök, a káptalan is hozzájárult és a püspöki székhelyen működő többi papság nagy lelkesedéssel a lapot már *anyagilag* is biztosította. A lap *egyelőre* kéthetenként 1 1/2 iv terjedelemben csak mint társadalmi lap fog megjelenni.

Besztercebánya püspöke káptalanával és a központi papsággal együtt nagy hálára kötelezte Felső-Magyarország kath. papságát és a tót ajku népet e hézagpótló lap alapításával. Szívünkben ohajtjuk, vajha azt a felvidéki papság úgy felkarolná, hogy a Kárpátok sziklászakadékaiban eldugott minden kunyhóba egy-egy példány bejutna. Így aztán az Izrael Jakabok aknamunkája eredménytelen volna. X.

Középształy és nemzeti kereskedelem.

III.

Azt mondják, hogy a modern technikai vívmányoknak köszönhetjük, hogy az árak oly ropant olcsón állanak a szegény osztályok rendelkezésére. Hát csak vizsgáljuk meg közelebbről ezt az olcsóságot! Tudjuk, hogy a tőke a női és gyermeki munkaerő segítségével a férfimunkabéréket a mennyire csak lehetséges volt, leszorította. — És az olcsó árak minősége milyen? Az silány, lehet mondani szemét árú. Régi időkben évtizedeken, sőt egy egész emberöltőn át tartott el egy jobb darab gyapjúkelme vagy selyemszövet. A fehérnemű tiszta vászorból készítve, sokszor még az unokák használatába ment át. Mai nap az olcsó árú pamutból és egyéb silány anyagokból előállítva, alig 1—2 évi használat után már tönkre mennek. A nagy olcsóság mellett tehát ma aránylag még sokkal drágábban fizetünk meg mindent. A tőke ennél fogva ne akarja a nagy humanistát játszani. A tőke ma nemcsak hogy nem kevesebb, hanem ellenkezőleg nagyobb jövedelemre tesz szert, mert az egyén egész életén át 10—20-szor kevéssé jár el, mint az őt körülvevő — gyors elhasználás folytán — szükségleti cikkei s így a tőke a 10—20-szoros eladásból folyó nyereségnek jut a birtokába.

De térjünk át a manchesterizmus legérdekesebb ellenvetésére: a Malthus-theoriára! Mosolyogni, nevetni kellene, ha nem volna oly szomorú az, hogy művelt, felvilágosodott emberek ennek a teoriának komolyságát nem vonják kétségbe. Oh persze az egoizmus, a kapzsiság örömmel fogadja a mentegetés e tételét. Malthus szerint ugyanis az emberiség túlszaporodása természeti törvény és ez a körülmény az okozója annak a nagy szegénységnek és nyomornak. Ha tehát azt akarjuk, hogy a nyomor megszűnjék, akkor a sokasodás korlátozását kell eszközölnünk. E célból John Stuart Mill kivételes törvényeket akart hozatni. Bradlaugh, az Istent tagadó és az álnévű „Marcus“, a ki Rossi szerint egyike volt a leghíresebb angoloknak, a legocsmányabb tanácsokkal szolgáltak. Ugyanígy a francia nemzetgazdász Dunoyer és a nemet Weinhold, hallei tanár. Az egoistáknak különösen nagy szükségük van Malthus teoriájára. Így az angolok Irorszag pusztulását ezen tétellel szeretnék igazolni. Pedig éppen az ellenkezője áll.

Stein Lőrinc kimutatta, hogy Irorszag 18 millió lakót volna képes eltartani. Irorszagnak 1845-ben 8 millió lakója volt, 1895-ben pedig csak 5 1/2 millió s a nyomor azért még sem szűnt meg. De Malthus ellen élesen szólnak a francia Dureaux de la Malle, a bajor Hermanus von Niederaltich, az olasz Sismondí és Bertagnolli és az angol Fortescul. Ok mindnyájan kimutatták, hogy hazájukban a 13—14-dik században részben több, részben ugyanannyi lakosság mellett és ugyanakkora területen, mint ma, általános jólét uralkodott. A természetet tehát a bajok forrásául okolni, nagy sofizma, mely csupán palástul szolgál az emberiség bűneire!

Tudjuk, hogy a föld az egész világrendszer

többi égitesteivel egyetemben bizonyos szabályok szerint mozog és forog. Tudjuk, hogy a földtekéről egy csepp víz sem vész el. Látjuk, a mint a természet gondoskodik a növény és állatvilág létéről és ugyanezt ne cselekedné meg az emberrel szemben és magára az emberiségre bízna, hogy az szabályozza a népesedést!? A háborúk pusztításai, a betegségek ezrei, a tizedelő epidemiák, a balesetek sokasága s a gyermekhalandóság nagy száma, mindezek nem-e a természetnek a számításai? Mert jegyezzük meg jól, hogy bármily tökéletes is legyen az orvosi tudomány, a betegségek, az epidemiák, s különösen a gyermekhalandóság nem fognak soha teljesen megszűnni. Malthus e szerint jogot követel az embernek a természet kormányzásában. Ha a természet ezt akarja, akkor esetleg az időjárás szabályozását is az emberre bízhatná, a mi csakugyan nagy áldás volna. De nem folytatom, hanem csupán utalok még a nagyhirű nemzetgazdászra, az amerikai Henry Geogra, a ki napnál világosabban mutatta ki e teoriának tarthatatlanságát.

Midőn tehát a létért való küzdelem közepette el-gondolkozunk azon, hogy mikép lehetne a nyomoron és szegénységben segíteni s a munkásosztálynak túrhető megélhetését biztosítani; s miképpen lehetne a vagyonmegosztás egyensúlyát ismét helyreállítva, a középształy — a társadalomnak ezen nélkülözhetetlen rétegét — talpra állítani, akkor ne induljunk ezen hamis jelszavak után, mert azok a telhetetlen önzésnek és kapzsiságnak terfogalását és győzelmét jelentik. A főkérdés tehát nem az, hogy hogyan lehetne a túlprodukciónak, túlszaporodásnak gátat vetni, hanem az, hogyan lehetne a létező emberiségnek aránylagos, az adott viszonyokhoz képest túrhető létet biztosítani; milyen úton érhető el oly földi boldogság, mely a melegegédettség korlátait nem igyekszik ledönteni. A feleletnek megadása, a követendő iránynak megnevezése nem nehéz. A tőke gyakorolja kötelességeit akkép, hogy a felebaráti szeretettel ne jusson soha ellenkezésbe. Ha a tőke, a munkaadó minden cselekedetét ez a szellem lengi át, akkor bizonyos, hogy a szociális ellentétek élességükből igen sokat fognak veszíteni.

A mit ma birunk, a mi igazán haladás és fejlődés, azt nagyon sokban a kereszténységnek köszönhetjük. Nemzetünknek, sőt egész Európának alapjait a kereszténység vetette és szilárdította meg. A keresztény civilizáció predestinálta eddig Európát az egész földteke feletti hegemóniára. Látjuk, hogy a kínai faj ma is 5000 év múltán ott van, a hol volt, sőt sokban nagy viszszaesést észlelhetünk. — Hogy az érzést irányító és nemesítő kereszténység nélkül a mai európai nemzetek nem léteznének s helyüket keleti barbárnépek foglalnék el, az bizonyos. Sőt még tovább megyek. Hogy ha a rabszolgaság intézménye továbbra is uralkodott volna; a hol maga a szabad polgár is csak az állam rabszolgája s így az egyéni szabadság fogalma ismeretlen; hol egy Cicero, egy Seneca, egy Horácius, egy Virgíli a szegénységet gunyolják; a hol, mint Plató idejében oly törvényt akarnak hozni, mely szerint a szegények hazájukból száműzessenek; a hol a munkát megszűnyítő dolognak tartják s csak az aranyat van értéke, a becsületes, erényes embernek semmi; a hol az önzés nem ismer határt csak a fényűzés, pazarlás, dorbézolás képezik a boldogságnak conditio sine qua non-ját; a hol a család fő saját hitvese és gyermekei élete felett rendelkezik s a hol végül nem riadnak vissza az autohezmistól; az önistenitéstől; kérdem, ha az emberiség ily úton haladt volna tovább s Megváltónk isteni alakja nem jelent volna meg a földön s a kereszténység nem teljesítette volna kötelességeit, milyen fejlődésnek indult volna az emberiség!? Bátran merem mondani és állítani: hogy az ichtyophagizmusba esett volna vissza, az elvadás, az elállatosodás stádiumába!

Talán soha nem volt nagyobb szükség a szeretet tanára, mint napjainkban. Mert egy sötét kép, a szomorú valóság tárul fel előttünk. Az egyik oldalon látjuk a nyomort, szegénységet, mely gyűlölettel viseltetik mindaz iránt, ami vagyonos, gazdag. A másik oldalon a jólét, a felhalmozott vagyon tekint le félévállról mindazokra, a kik ő előtte nem is emberek, hanem holmi gégek, a mint magát William Pitt kifejezte. Itt is, amott is hiányzik a szeretet. Az egyik oldalon a felismert, de szeretet nélküli szolidaritás feláldozta a gazdagokat; a másik oldalon a felismert, de szeretet nélküli személyes szabadság feláldozta a szegényeket! Az individuum szabadságjoga és szolidaritás törvénye keresztény vívmányok. Ezeket a vívmányokat sajátították ki a modern tanok, de a szeretetnek a mellözésével! No már pedig a szabadság szeretet nélkül a legelkeseredettebb

osztályharchoz, a szolidaritás szeretet nélkül pedig a kommunisztikus kényszerhez vezet. Ime láthatjuk, hogy a társadalomnak mily nagy szüksége van a szeretet tanára. És ezért egy mondatban fejezhetjük ki társadalmi hitvallásunkat: Szeresd felebarátodat, mint önmagadat! Ez a kijelentés mindent megmagyaráz, mindent megmond és mindent kifejez. Ezt a kijelentést, mint szociális törvényt kellene mindenkinek elfogadnia és a szerint cselekednie.

Az emberiség sokat köszönhet a kereszténységnek. Ő volt az, a mely a munkát arra a piedesztálra emelte, melyről a szellemi haladás és az erkölcsi feltámadás indultak ki. Tőkét és munkát csak az ő szeretete képes összhangba hozni, mert átérzi, hogy az emberek egymásra vannak utalva. Szellemi és testi munka egymást kiegészítik. Tőke és munka nem nélkülözhetik egymást, tehát egyenrangú faktorok. A szeretet tana küzd az uzsora, a kiszípolozás és lukratív pénzszerzés ellen. Szelidségével, mértékletességével ő irányítja a konzumiót és produktiót egyaránt, midőn elítéli a könnyelmű, pazarló fényűzést épp úgy, mint a kapzsi fősvénységet. A természet nem kimeríthetetlen s azért csak produktív munka és észszerű gazdálkodás mellett lehet a társadalom boldogulását előmozdítani.

A manchesterizmus azért nem ismeri a szeretetet, mert az ő születése és fejlődése azon felvilágosodottság korszakával esik össze, mely korszakban a tudomány teljesen mellőzve a metafizikát, a rideg materializmusnak hódolva, az anyagot emeli mindenek felé. Ez az anyagelvűség rontotta meg a társadalmi erkölcsöket és ez az állapot a legnagyobb szegényfoltja annak a ma olyannyira felmagasztalt műveltségnek és haladásnak. Ily életmaximák mellett nem csoda, ha az egyénekből kihalt a kötelességérzet Isten és emberek iránt. Verebely Géza.

Felhívás I

Az isteni Gondviselés intézkedése folytán Trencsénmegyéből távozom s így a megyei néppárt elnöksége, amelyet eddig a t. párt bizalmából viseltem, megüresedvén, szükségessé vált annak betöltése.

Miután a politikai pártok csak akkor bírnak súlylyal a politika terén, ha teljesen szervezve vannak: igen szépen kérem kedves oltártestvéreimet és a néppárti urakat, hogy az elnökség betöltése céljából Zsolnán, f. évi március hó 5-ikén délutáni órákban tartandó elnökválasztási értekezletre teljes számban megjelenni méltóztassanak.

Peredméren, 1907. évi február hó 21-ikén.

Szteszköld József,

a trencsénmegyei néppárt elnöke.

Ujdonságok.

Uj jogtudor. Fabuss Béla, nyitrai ügyvédjelöltet e napokban avatták a kolozsvári egyetemen a jogtudományok doktorává.

Kanonoki kinevezés. Érsekujvár ősz plebánosát Fábíán János c. kanonokot a király pozsonyi kanonokká nevezte ki. Ötvenkét évre terjedő buzgó, önfeláldozó lelkipásztori munkálkodás nyert eüismerést ezen kütüntetés által. Fábíán János már Simornak is egyik kedvelt embere volt, s az érsekujvári plebániát a boldogult hercegprímás azzal a megbizással ruházta reá, hogy ott a Krotky által felvirágoztatott hitéletet tovább fejlessze. Ezt a feladatot Fábíán közel 30 évi munkásságával lelkiismeretesen oldotta meg. Az egész vármegye kath. közvéleménye halásan emlékszik meg Érsekujvár kath. közönségének társadalmi, közművelődési és politikai szervekedéséről, melyben Fábíán Jánosnak kiváló része van. Az új kanonokot ez okból lapunk részéről is melegen üdvözöljük.

Címadoományozás. A király Mayer György dr. zsolnai állami főreáliskolai tanárnak a középiskolai igazgatói címet adományozta.

Kinevezések. A belügyminiszter Toifel István, cs. és kir. 71. gyalogezredbeli tartalékos főhadnagyot, néhai Toifel József, a Szarvas-szálló bérlőjének fiát, a székesfővárosi m. kir. államrendőrséghez fizetés nélküli felügyelővé; a pénzügyminiszter Schöffer József, módosi adóhivatali ellenőrt a puhói adóhivatalhoz pénztárnokká nevezte ki.

Eljegyzés. Imre János, vágbalparti armentesítő mérnök jegyet váltott Krendl Etelkával Érsekújvárott. — Hirschfeld Mór trencsényi kir. posta-távíró tiszt eljegyezte Sonnenfeld Valéria kisasszonyt.

Felolvasó esték. A Kath. Kör múlt vasárnapi felolvasó estéjén, melyet nagyszámú női és férfi hallgatóság élén Wagner József praefatus, Jeszenszky Alajos, Mihálik József, Kutvaszer István kanonok, Csittary Béla országgyűlési képviselő urak is szerencséseltettek jelenlétükkel, Simonffy Gyula, törv. bír. tartotta a komoly felolvasást. Elenk érdeklődésre s alapos tanulmányra valló széleskörű nagy tájékozottsággal fejtegette mindazon égető fontos kérdéseket, amelyek a nemzetgazdasági, ipari és társadalmi téren foglalkoztatják a jelen nemzedéket, — a lényegbe hatolva mindegyik kérdést keresztény szempontból vesz alapos kritika alá és a ker. alapelvek és szolidaritás érvényesítésében látja a minden téren túlaradó bajok legőzöttebb panaceaát. A közönség nagy érdeklődéssel kísérte a nagyérdemű felolvasó fejtegetéseit nagy tetszésnyilvánítással fejezte ki iránta való elismerését. A humoros felolvasást Dr. Chmielovszky József, törv. albiró tartotta „A felesleges emberekről és dolgokról“ állandóan élenk derűltsgében tartva a közönséget, mely zajos tapsal jutalmazta a népszerű felolvasó fáradozását. A felolvasások előtt és után ritka művelőzetet szerzett a közönségnek és nagy tetszést aratott *Felner Mici* k. a. ügyes technikával és finom interpretációval előadott két zongorajátéka, Goldnernek, Suites modernesje melyet, *Dusinszky* Lipót, karmesterrel együtt adott elő, majd *Tsaiikovszky*nak: Lied ohne Worte c. kellemes ária darabja, melyet harmoniumon *Dusinszky* Lipót, hegedűn *Stupka* Antal urak kísérték tőlük várható tökéletességgel.

Ma este 6 órakor ismét felolvasás lesz a kath. körben a következő érdekes és tanulságos programmal: 1. *Schöndorfer* Gyuláné úrnő fogja előadni zongorán Wagnernek walküre-jét *Dusinszky* L. úr harmonium — és *Filberger* V. úr hegedű kíséretével. 2. Dr. Mihalovics Ede, theol. tanár tart komoly felolvasást „Az élet értékeiről.“ 3. A műkedvelő énekkar adja elő *Beczer* kápolnáját. 4. *Bieliczky* Margit k. a. mutat be egy humoros „Monológ“-ot. 5. végül ismét *Schöndorfer* Gyuláné úrnő adja elő zongorán Bethoventől az Egmont nyitányát, *Dusinszky* L. harmonium — és *Filberger* V. úr hegedű kíséretével. Az élvezetesnek ígérkező estére ez uton is felhívjuk a kör tagjainak érdeklődő figyelmét.

Vége a pausálénak. Minden rosszból valami jó is származik. Annak a párját ritkító gonoszának, mely a jelenlegi kormány ellen törő vak gyűlöletében a lopásra való felbujtás aljaságától sem riadt vissza, az a jó eredménye lesz, hogy az ellopott iratokból nyilvánosságra jutott pausálé rendszer végkép eltöröltek. Wekerle miniszterelnök erre nézve olyan határozott kijelentést tett, mely kormányunk becsületes törekvéseiről nagy súlylyal bír bizonyosságot tesz. A miniszterelnök így szólt: Ami az átalányrendszert illeti, e tekintetben kész javaslatunk ugyan nincs, de épen legutóbbi miniszteri tanácskozásunk alkalmával folytattunk e felett eszmecserét és a főbb irányelv, amelyet követni kívánunk, az volt, hogy radikálisan segítsünk ezen a bajon nemcsak úgy, hogy azt mondjuk, hogy nem fogjuk azt az átalányrendszert alkalmazni, hanem úgy, hogy egy tiltó törvény elfogadását javasoljuk, a mely eltörli az átalányrendszert és általában minden más kedvezmény engedélyezését és megadását. Ez, azt hiszem, olyan fordulópontot fog képezni közéletünkben, hogy sajtóunk tisztaságához, legalább az állami összeköttetésekben további kételyt fűzni nem lehet.

Szociális előadások. A nyitrai ker. munkásegyletben múlt vasárnapon Dr. Franciscy Lajos és Dr. Cserenyey István theol. tanárok tartottak előadást. Az első a betegsegélyezés és baleset biztosításról szóló törvényjavaslatot ismertette, kiemelve azon előnyöket, mikben az igazi szocializmus érvényesül. Ilyen előny a munkaadó és a munkás között elismert teljes egyenjogúság a betegsegélyezés költségviselésében s az ügykezelésben. Továbbá, hogy a betegsegélyező pénztárba való beiratkozásra nemcsak a segédek, hanem a tanoncok is kötelezve vannak. Nemkülönbön betegsegélyre jogosultak a családos munkás neje és gyermekei is, kik szinten gyógykezelést, orvosszert és táppénzt kapnak. Az orvost illetőleg szabad kezét enged a javaslat az érdekelteknek, kik a mai visszaéléseknek egyszerű véget vehetnek, ha a szabad orvosválasztás mel-

lett foglalnak állást. A baleset ellen biztosító törvény egész terhét méltán a munkaadó viseli. A járadék veszélyességi fokozat szerint van megállapítva. Teljes munkákeptelenséget okozó baleset után a kereset 60%-a járadék, a kisebb sérülésnél annnyival kevesebb, a mennyit a munkás rokkantsága mellett keresni képes. A járadék joga kiterjed a munkás atyjára, nagatyjára, özvegyére, árváira s az unokákra. Azért valóban megérdemli „a szeretet törvénye“ szép nevet. A másik előadás Roch Gyula főgimnáziumi tanár által bemutatott vetített képek keretében a magyar történelemből volt Szent Lászlóról és utódairól, mindvégig élenk figyelmet tartva a közönségben. Ma Német István főgimnáziumi tanár fog előadni azon szociális alapvető kérdéssről, mely ma a legfőbb válaszfal a szocialdemokrata és ker. szocialista munkás között, boldogul-e a munkás vallás nélkül. A másik előadás folytatja a magyar történelmet s a tatárjárást fogja ismertetni vetített képekkel. Az előadások kezdete 5 órakor, köztük az egyesület énekkara szól. Az érdeklődőket tisztelettel meghívja a vezetőség.

A nyitrai főgimnázium tanárainak fizetésrendezése. A hozoktatásügyi kormány, mint értesülünk, ideiglenesen rendezte a nyitrai főgimnázium tanárainak fizetését, még pedig olyképp, hogy azt az állami tanárok kezdő fizetésével (2600 kor.) egyenlővé tette, illetőleg ezen kezdő fizetés erejéig kiegészítette. Lakbérilletéket azonban ezidő szerint még nem kapnak a tanárok, de remélhető, hogy a végleges rendezés, melyre vonatkozólag a miniszter a pozsonytankerületi főigazgatót utasította, hogy az illetékes tényezőkkel érintkezésbe lépve, az ügy intézését vegye kezébe, meg fogja hozni a tanároknak, a lakbért és nyugdíjait illetőleg is, méltányos és jogos kívánságaik teljesülését.

Népiskola Zoboron. A nyitavármegyei népnevelési bizottság ülésén határozatba ment, hogy a vármegye területére 70 új elemi iskola felállítását kérelmezik a kultuszminisztertől, köztük Zoborra is egyet. Tekintve azt, hogy a szegény nyitraiak közül sokan állandóan Zoboron laknak s gyermekeik onnét kénytelenek iskolába járni, a zabori népiskola valóban kívánatos.

Elfeledett szobor. A Bold. Szűznek a nyitrai törv. palota előtt föllálandó szobrára e héten beküldött lapunkhoz Ujlaky Sándor Nyitra 20 kor., „egy szegény ember“ 2 kor. Hozzáadva a mult számban kimutatott 3276 kor. 62 fillérhez, lesz főösszeg 3298 kor. 62 fill. — Isten fizesse meg.

A nyitrai Ingyentelj. Dr. Thuróczy Károly megyei főorvos, a ki a nyitrai Ingyentelj intézményét létesítette és azt fáradhatatlan buzgósággal fentartja, kiadta az emberbaráti intézmény működéséről szóló évi jelentését, mely 1905. augusztustól 1906. júliusig terjedő adatokat ölel fel. A lefolyt évben az Ingyentelj működése, sajnos, szűkebb körre szorult, a minek okát a közönség részéről tapasztalt csekélyebb mérvű támogatásban kell keresni. A támogatás csökkenését pedig bizonyára azoknak a kedvezőtlen élelmi viszonyoknak kell tulajdonítani, melyeknek bántó hatását mindenki érzi. Ha drága az élet, ha nagyobbak az életgondok, azt a jótékonyosság is megszenvedti.

A megcsappant adományokhoz mérten a lefolyt évben 5850 tejadaggal kevesebb jutott a szegény gyermekeknek, mint az intézmény második évében. De még így is az intézmény áldásos működést fejtett ki és számot tevő jótékonyaságot gyakorolhatott. Kiosztott ugyanis 59739 gyermeknek 51406 adag tiszta és 8333 hígított tejet.

A segélyezett 312 gyermek közül elmaradt 192, megkalt 13, továbbra is segélyben részesül 107. A halálzási arány kedvezőnek mondható, mert az intézmény 126 olyan gyermeket táplált, a kik az első éves életkor határain belül voltak, s minthogy az elhaltak túlnyomó száma ezen életkorbeli gyermekek közül került ki, a halálzási arány csupán 10.3%-ot tett ki, mely arány az előző évi kedvezőtlen arányszámnak körülbelül csak a harmadrészt teszi ki.

A társadalom legszegényebb osztálya a nap-szamosok és cselédek voltak azok, a kik gyermekeik részére az intézmény jótékonyaságát igénybe vették és a kik, kétségtelenül a segélyezésre leginkább rászorulnak, de arra leginkább érdemekek is.

Az intézmény pártfogói között első sorban a nyitrai keresztény nőegylet érdemel említést, mely az alkalmazottak fizetését sajátjából fedezi és őket élelmezi. Nagy jótévéje az intézménynek

gróf Edelsheim Gyulai Lipót, a ki az elmúlt évben is 7320 liter tejet és 500 korona pénzsegélyt adományozott a nemes célra.

Hálásan emlékszik meg a jelentés Privigyé város közönségéről is, mely a farsang folyamán a vöröskereszt-egylet javára rendezett táncmulatság jövedelmének felét az Ingyentelnek juttatta.

A jótékonyaság terén fontos missiót teljesítő intézményt melegen ajánljuk az emberszerető közönség jóindulatába. Az adományok Dr. Thuróczy Károly kir. tanácsos úr címére küldendők.

Sorozás Nyitramegyében. Az ujoncozás a vármegyében március hó első felében fog megtartatni. A sorozási határnapok a következőképp állapítottak meg:

1) *A komáromi hadkiegészítő kerülethez* tartozó járásokban: *Privigyéi járás:* március 1—6-ig. Polgári elnök dr. Szkiácsk Jenő. *Zsambokréthi járás:* március 8 és 9. Polgári elnök báró Friesenhof Gergely. *Nagytapoleányi járás:* március 11—13. Polgári elnök idős Lelkes Zsigmond. *Nyitra város:* március 15 és 16. Polgári elnök ifj. Bokross János. *Nyitrai járás:* március 18—21. Polgári elnök ifj. Bokross János. *Galgóci járás:* március 23, 26, 27. Polgári elnök Boross Sándor. *Vágselylyei járás:* április 3—5. Polgári elnök Ajtics-Horváth Dezső. *Érsekújvári járás:* április 8—10. Polgári elnök Horváth Manó. *Érsekújvári váro:* április 12 és 13. Polgári elnök dr. Ozorai József.

2) *A pozsonyi hadkiegészítő kerülethez* tartozó sorozó járásokban: *Vágujhelyi járás:* március 1—5. Polgári elnök lovag Chvalibogovszky Sándor. *Pöstyéni járás:* március 7—9. Polgári elnök dr. Terstyánszky Géza. *Szenici járás:* március 11—15. Polgári elnök Steiner Gyula várm. főjegyző. *Szokolcai járás:* március 20—23. *Miavai járás:* március 7—9. Polgári elnök Rudnyánszky György.

Pozsony vármegye vasuti hálózata. A pozsony vármegyei gazdasági egyesület igazgató választmánya Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternek, a vasuti hálózat tervszerű továbbfejlesztése érdekében az egyesülethez intézett leiratára egy vasutépítési programot készített, mely *Nyitramegyét* is érdekli, a mennyiben a tervezett hálózat a vármegye határába is bele nyúlik. A program szerint ugyanis az egyesület szükségesnek tartja Galántától Komárom felé haladó vasuti vonalak, a Nagyszombat és Vitten felé irányuló vasut kiépítését. Hasonlóan fölötté kívánatos lenne a szempe-jókai vasut kiépítése, továbbá a Diószeg-Nagyföldemes, Jóká s a Kis-Duna áthidalásával Illesháza, Somorja városát és a körtvélyesi hajóállomást összekötő vasuti vonal. Végre építendőnek vélné az értekezlet a Győr felé irányuló vasut kiépítését, amely a Nagy-Duna áthidalásával válnék lehetővé.

Tartalékos katonák behívása. Az idén a tartalékos katonákat négy ízben hívják be fegyvergyakorlatra. Két tavaszi, egy nyári és egy őszi gyakorlat lesz. A tartalékosok március 20-án, április 15-én, július 15-én és augusztus 28-án hívják be tizenhárom napi fegyvergyakorlatra. A tartalékos tisztekre és tartalékos hadapródokra, valamint a volt egyéves önkéntesekre vonatkozólag külön rendeletet fog kibocsátani a hadügyi vezetőség.

Az ostromolt kormány. Magyarországnak az alkotmány első helyreállítására, 1867. óta még nem volt olyan kormány, mely az állam alkalmazottjainak és egyéb munkásainak anyagi érdekeit annyi jóakarattal és szeretettel karolta volna fel, mint a hogy azt a jelenlegi nemzeti kormány teszi. Bizonyos az, hogy az ország anyagi helyzete megengedné, nem volna Magyarországon tisztviselő, tanító, vasutas, a kinek jogos igényét ez a kormány a legmesszebb menő gondoskodással ki nem elégítené. De a kenyérkereső pályák munkásainak egyes rétegei a kormány becsületes törekvéseit fen nem méltányolják, sem elő nem mozdítják. sőt azok elé inkább akadályokat gördítenek. Mi értelme van annak, hogy a tanítói kar még mindig mozgolódik fizetésének javítása érdekében, holott a kultuszminiszter e tekintetben már annyit tett, a mennyit a rendelkezésére álló eszközökkel tenni képes volt. Mult csütörtökön nyújtotta be gróf Apponyi Albert a tanítók fizetésének rendezéséről szóló javaslatot, melyből nem sokára törvény lesz. A miniszter a költségvetés tárgyalása alatt félreértetlenül jelentette ki, hogy nem áll módjában a tanítók összes jogos igényeit kielégíteni, mert 30—40 évnél a mulasztását rövid 3/4 év alatt lehetetlen pótolni, de a mit a ház elé terjeszt, az nagy arányú haladást jelent. Tiszta dolog tehát, hogy a kormány a benyújtott javaslat anyagi

mértékét meghaladó intézkedésekbe ezidő szerint bele nem mehet. Ebben a tanítóságnak meg kellene nyugodnia, mert elvégre a kormány maga is az ország anyagi helyzetének korlátozást parancsoló kényszere alatt áll. Annál különösebb, hogy a tanítói testületek a helyzet nehézségeit figyelembe nem véve, a kormányt deputációkkal akarják ostromolni. Sajnáljuk, hogy ez a fölösleges mozgalom Nyitramegyében is résztvevőkre talált. Így azt olvassuk, hogy a *csejthei* állami iskola tanítótestülete elhatározta, hogy a falusi tanítók részéről március 15-én egy nagyobb küldöttséget vezet a kultuszminiszter elé, a fizetésrendezés ügyében. A tanítótestület, mint halljuk az egész országban toboroz híveket, mert felhívást intézett a csatlakozni kívánókhöz, hogy szándékukat levélben tudassák a csejthei állami iskolával. Kérdjük, mire lesz jó ez a deputációzás? A kormány nem változtathatja meg álláspontját, a tanítói kar pedig a jelen viszonyok között legfeljebb abba a gyanuba keverheti magát, hogy csak nehezíteni akarja a nemzeti kormány helyzetét, s a haladók malmára hajtani a vizet. De kiteszi magát a tanítói kar annak a jogos szemrehányásnak is, hogy a míg a szabadelvű kormányok alatt lapult, hallgatott, alávetette magát a legridegebb pártfegyelen kényszerének, addig most a szabad mozgást arra használja fel, hogy akadályokat gördítsen annak a kormánynak az útjába, mely néhány hónapi működése alatt többet tett a tanítóság érdekében, mint az összes liberális kormányok 40 év alatt. Mi azt szeretnők, ha a magyar tanítói kart ilyen szemrehányással távolról sem lehetne illetni. Ez felelné meg ezen testület hazafisága és erkölcsi méltóságának.

A nagysurányi gyári Casinó f. hó 12-én sikerült táncmulatságot rendezett. A fényesen díszített bálterem a központ és a vidék előkelőségét látta vendégül. Fölötte kellemes benyomást keltett, hogy a járás főszolgabiraja családjával egyetemben, látogatásával is bebizonyítania akarta azt, hogy a közönség és a hatóság egymásra lévén működésükben utalva, a társadalmi kapcsolatok erősítésének híve. A négyest 26 pár lejtette, s a jókedvű fiatalság késő éjjeli órákig járta a táncot.

Orgona megáldás. F. h. 17-én, vasárnap szép és lélekemelő ünnepélynek szemtanúi és részesei voltak a felső-szöllősi hívek. Vincze Károly nagyhiúdi esperes úr Sztópka Mózset helybeli és Klaesánszky József özdöghei lelkészek asszisztálása mellett ünnepélyesen megáldotta a hívek dicséretes áldozatkészsége folytán Angster József és fia pécsi cégtől 2160 kor. árban megrendelt új, 6 változatú, csőrendszerű orgonát. Az ünnepély kiemelkedő részét képezte az esperes magasan szárnyaló, a híveket könyekig meghatározó alkalmi beszéde az Isten dicsőítéséről.

Elgázolt fuvaros. Belaj Jakab kisdévényi fuvarost, Honcsics szintén odaváló földműves szekere, melynek az országuton főlhalmozódott nagy hóban idejekorán kitérni nem birt, elgázolta. A szerencsétlen fuvaros súlyos sérülése következtében nyomban meghalt. Az ügyben vizsgálat van folyamatban.

A nyugdíjgyűlés közgyűlése. A „Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjgyűlése” 1907. április 21-én d. e. pont 9 órakor Budapesten, az új városháza dísztermében (IV., Váci-utca 62-64. sz.) tartja meg tizenegyedik évi rendes küldöttek közgyűlését, melyre az alapszabályok 44-58. §-ai alapján az egyleti tagok sorából megválasztott küldöttek ezennel meghívottak. Tárgysorozat: 1. A központi választmány évi jelentése, a zárószámadás elfogadása és a fölmentvény megadása. 2. Tiszteletbeli tagok választása. 3. A központi választmány előterjesztése a vidéki egyleti házak ügyében. 4. A beiratási díjnak egy évi időtartamra 1 korona 20 fillérben megállapítása. 5. Netáni indítványok és kérdések. Ha a tárgysorozat pontjai a délelőtti gyűlésen elintézés nem nyernének, az esetben a közgyűlés d. u. 3 órakor folytatja tanácskozásait. Figyelmeztetés. A küldöttek közgyűlésén csak azok bírnak tanácskozási és szavazati joggal, a kik az alapszabályok szerint küldöttekké megválasztottak és erről megbízólevelüket fölmutatják. A rendes tagok csak mint hallgatók vehetnek részt a küldött-gyűlésen. Hátralékos tagok az alapszabályok értelmében küldöttekké meg nem választhatók. Alapszabályaink 54. §-a értelmében a küldöttgyűlésen tárgyalandó indítványok 14 nappal a küldöttgyűlés előtt a központi választmányhoz írásban adandók be. Kivételt csak oly természetű indítványok képeznek, melyeknek sürgős-

ségét a küldöttgyűlés elismeri. Az egylet a meghívóval kapcsolatban a nem tájékozott közönséghez fölhívást intéz, hogy a hasznos egyletet fölkarolja és terjeszse. Minthogy az egyletnek Nyitrán is szépen növekedő fiókja van, mely közel 300 taggal bír, a jó ügynek teszünk szolgálatot, midőn az egyletről tájékoztató fölhívást egész terjedelmében közöljük.

„Segíts magadon s az Isten is megsegít!” Ezen jelszóval alaptottuk a „Magyarországi Munkások Rokkant és Nyugdíjgyűlést” 1893-ban Budapesten azon célból, hogy még a legszerényebb jövedelmű munkásembernek is lehetővé tegyük, hogy a maga és családja jövőjéről gondoskodhassék, és ne legyen kénytelen nyomorogni, koldulni, ha gyógyíthatatlan betegség, baleset, testi vagy szellemi elgyöngülés következtében, vagy az aggkor beálltával munka- és keresetképtelenné, rokkanttá válik. A ki egyletünknek tagja: rokkantsága idején sem az állam, sem a társadalom, sem a család gyámoltására nem szorul, hanem az egylet által nyújtott segélyből szerényen, de tisztességesen megélhet.

Egyletünk 1903. óta, a mikor a segélyezést megkezdte, összesen 46 hónap alatt több mint százszor koronával segélyezett 143 rokkant és elagott munkást és egyéb foglalkozású embertársat, 36 árvának nyújtott 14. életévükig neveltetési járulékat, azonkívül számos özvegyet is gyámoltott. Egyletünknek most 44,000 fizető tagja van szerte az országban és 149 fiókpénztára, hol a tagok kényelmesen fizethetik a tagsági illetéket. Vagyona, mely a lehető legbiztosabb alapon van elhelyezve, 1907. február hó közepén 2,450,000 korona.

Alapszabályaink szerint tagja lehet egyletünknek minden munkás, önálló iparos, kereskedő, tisztviselő, vagy bármely más rendes foglalkozással bíró férfi és nő a 14 éves életkor betöltése után korkülönbség nélkül és orvosi vizsgálat mellőzésevel. *Tanonok* is fölvetetnek. A tagok az I. osztályban 20, a II-ikban 24, a III-ikban 30 fillér heti illetéket fizetnek. Az illetékek pontos fizetése fejében már tíz évi tagság után a tagnak keresetforrásul szolgáló foglalkozásában bekövetkező rokkantsága esetén 8 kor. 40 fill., 9 kor. 80 fill., illetve 11 korona 90 fillér rokkantsegélyt nyújt hetenkint, míg él, vagy pedig ideiglenesen addig, míg munkaképességét visszanyeri. A heti segély évről-évre nagyobb lesz a szerint, a mint a tag később válik munkaképtelenné. Negyven évi tagság után életfogytiglan élvezi a tag a 12, 14, illetve 17 korona nyugdíjat, tekintet nélkül munkaképességére. A segélyre jogosult (tíz éves) tag halála esetén a hátrahagyott árvák neveltetési járulékat kapnak addig, míg a 14 éves életkort el nem érik; az özvegyek pedig végkielégítésben részesülnek. Beiratási díj személyenkint 1 korona 20 fillér. Be lehet iratkozni a központnál, vagy a 149 vidéki fiókpénztár bármelyikénél és a tagsoportok vezetőinél. Egyes vidéki tagok postautalványon vagy postatakarékpénztár útján eszközölhetik, tetszés szerint havonként, negyedévenként (13 hetre), félévenként, vagy évenként, de mindig előre. A tagsági szám és a fizetendő hetek száma a központnak minden esetben megírandó és kézbesítési díj fejében 4 fillérrel több küldendő. A mely városban a tagok száma az 50-et meghaladja, ott fiókpénztárakat alakítunk. — Az egylet címét kérjük pontosan kiírni és mással össze nem téveszteni. — Ügyneköket nem tartunk.

Ajánljuk ezt az igazán közhasznú intézményt a társadalom jóakarutó figyelmébe, de különösen a hatóságok, munkaadók és munkások s általában az érdekeltek pártolásába. — A nyitrai fiókpénztár irodája vármegyháztér 8. sz. alatt van, s a hivatalos órák vasárnaponként 11—12-ig tartanak.

Szenicz tengeri bigyója. Évek óta húzódik annak a helyi érdekű vasútnak az ügye, mely Szenicz állomásából kiágazólag a község belterületére vezetne, s így véget vetne annak a nagy hátránynak, melyet a község a vasúti állomás távoli fekvése folytán szenved. Értjük, hogy a község nem engedi az ügyet a napirendről levetetni, azért gondoskodik róla állandóan, hogy készenletlen legyen az előmunkálati engedély, melyet egy évre kiterjedőleg legujabban Somlyó József építési mérnök szerzett meg.

Vesztett eb. A trencsénmegyei kisdévény közsegen egy veszett eb megmarta Bucha István iskolás gyermeket, kit ennek következtében a budapesti Pasteur-intézetbe szállítottak. Kisdévényben a hatóság az összes kutyákat és macskákat kiirtatta, a szomszéd községekben illetve a nagydivinai körjegyzőség egész területén az ebek 40 napi zárva tartását rendelte el.

Pályázat külföldi tanulmányútra szánt ösztöndíjra. A kereskedelemügyi miniszter úr megbízásából a pozsonyi kereskedelmi és iparkamara a pesti magyar kereskedelmi bank által alapított és külföldi tanulmányútra szánt egy 1350 koronát tevő ösztöndíjra ezennel pályázatot hirdet, a melyre felső ipariskolát kiváló eredménnyel végzett egyének tarthatnak igényt. A pályázati feltételek a kamaránál betekintheők. A pályázati kérvénynek a kereskedelemügyi m. kir. miniszter úrhoz címezve legkésőbb folyó évi március hó 1-ig terjesztendő be a kamarához.

A csemegei kodex. Ismeretes lapunk olvasói előtt is az a feljelentés, melyet az Országos Pázmány Egyesület védőirodája tett a kir. ügyészségnek a „Magyar Szó” c. lap ellen azért, mert a katolikusok vallásos érzelmét melyen sértő közleményében a kiutasított Wallenstein Rózsát Magyarország pátrónájaként aposztrofálta. Közöltük az ügyészség válaszát is, valamint azt is jeleztük, hogy a védőiroda jogorvoslatot fog kérni a kir. főügyészségtől ez ügyben. A védőiroda állott is szavának és a felülfolyamodást csakugyan beadta, melyre mai napon ez a válasz érkezett: 6774.

A budapesti kir. ügyésztől. k. ü. 1907. A „Magyar Szó” című lap ellen tett feljelentés tárgyában hozott 5078/907. számú határozatom ellen Czikkay Lajos, az Országos Pázmány Egyesület alelnöke és az egyesület védőirodája vezetője által beadott folyamodást visszautasítom, mert a feljelentés tárgyú felhozott cselekmény a folyamodonak külön jogát nem sértette s ezért őt a B. T. K. 13. §. 6-dik bekezdése szerint való sértettnék nem tekinthetem. A beadványt azonban az összes iratokkal együtt felügyeleti hatáskörben való felülvizsgálat végett a budapesti kir. főügyész Ur Ó Méltóságához az 1871. évi XXXIII. t.-c. alapján felterjesztem. Budapest, 1907. évi február hó 14-ik napján. P. H. Sélley Barnabás.

Zarándok-út a Szentföldre. A Nyitramegyei Szemlének a fenti cím alatt megjelent tárca-sorozata legközelebb külön lenyomatban jelenik meg. A 231 oldalra terjedő csinos kiállítású könyv ára 2 korona. Megrendelhető a Nyitramegyei Szemle kiadóhivatalában és Huszár István úr könyvkereskedésében.

Piaci árak. 1907. évi február hó 20-án. (100 kilogrammonként koronákban) Buza 14.—14.40, rozs 12.50—12.70, árpa 13.60—14.20, zab 14.60—15.—, kukorica 10.20—10.40. Látható gabonakészletek: Buza 4000 q. rozs 500 q. árpa 1500 q. zab 500 q. kukorica 300 q.

Egészséges szép szőllő csak akkor nyerhető, ha az oltványok beszerzéséről kellő gondot fordítunk. Nyugodtan várhatja mindenkor a szüretet az, a ki oltványait a „Milleniumtelep”-en Nagyöszön, Torontálmegye szerezte be, mivel ott a legnagyobb szakértelemmel és lelkiismeretesen lesz kiszolgálva. Minden szőlőbirtokos kérjen ott magyar vagy német, vagy román vagy szerb nyelvű árjegyzéket, mely ingyen és bérmentve küldetik.

Parmai ibolya szappan. E név alatt pár év óta egy kitűnő mosdó szappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolyaillatot? S ha e kedves és gyöngéd illattal ellátott szappanról még azt is tudjuk, hogy az arcbőrt finomítja, üdíti, ugyannyira, hogy még a legérzékenyebb arcbőrűek is nagy eredménnyel használhatják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségűben ilyen árértékű külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás céljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 darab 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér. Készítője Szabó Béla pipere-szappangyáros, Miskolcon. Kapható Nyitrán, Kubányi István drogériájában.

Színház.

Aki a színigazgatók természetrajzát meg akarná írni, annak föltétlenül foglalkoznia kellene azzal a különös jelenséggel, hogy a színházak között nem tudnak különbséget tenni. Vagy nem akarnak. A melyik tetszik. Csőd előtt álló vagy szűk anyagi viszonyok közt tengődő igazgatóknál legalább érthető, hogy miért kapaszknak bele még a szálmazsába is, hogy az örvényben el ne merüljenek, legalább érteni tudjuk, miért szedik elő s viszik színpadra a ledérséget, a parisi külvárosi és egyes pesti színházak tragárságait. De az már teljesen érthetetlen, hogy egy igazgató épen akkor fordul a Vigaszínház darabjaihoz, mikor erre a meentségnek még halovány árnyékát sem tudjuk megtalálni. A közönség nap-nap után megtölti a színházat, érdeklődik a drámai irodalom mindennemű alkotása

iránt s íme a jelenleg Nyitrán működő szintársulat igazgatója halálából bemutat oly szindarabokat, amelyek a legelső komikum és a párisi erkölcsök légkörében mozognak. Az első hibát akkor követte el, midőn előadatta a Rab Mátyást; másodikát, midőn bemutatta *Mongodin úr feleségét*. S hogy hódító útja, a melyen nem babérok teremnek, dicsőséges legyen, felvonultatja a *Hálókocsik ellenőrit*.

Úgy értesültünk, hogy Mezei Béla színigazgató financiai okokból a jövő évben nem reflektál a nyitrai színházra. Mezeit több évi működése köti a színházhoz. Hogy többé nem tér vissza, annak mindenestire fontos oka lehet. Megvalljuk, hogy itt működése alatt láttunk nala törekvést azon cél felé, melyet egy komoly színházra váró hivatás kijelöl, tanui voltunk annak, hogy élvezhető erőket igyekezett színpadra állítani. Ezért elismerést érdemel. Az operett-kultuszt sem hanyagjuk a szemére, mert volt az operettek között több értékes is; de nem helyeseljük az említett súlyosan erkölcsi kifogás alá eső szindarabok színrehozatalát. Erre még azt a gyöngementséget sem lehet felhozni, hogy a színházban szórakozni akar a közönség. Szórakozni különböző módon lehet. *Miért kellene a szórakozást épen a szélsőségek hajhászásában keresnünk? Miért Bissonban és társaiban.*

Egy színházban épen kulturális jelentőségénél fogva kevésbé fontosnak tartjuk a személyi kérdést. Fontosabb, illetőleg *egyedül az a fontos, hogy milyen iránynak hódol a színház, miképen igyekszik apróra váltani és értékesíteni azt a szellemi tőkét, mely a drámai irodalomban rejlik.*

A nyitrai színház működésében is ez az, a mi figyelmet és érdeklődést érdemel. S a *színi ügyi bizottságra*, a mely eddig — úgy látszik — magasabb szempontokat nem keresett színházunk működési irányában, igen szép hivatás vár e tekintetben; különösen most, midőn pályázatot akar kiírni a színházra. Ne csak segélyről, a színi évad idejéről, és tartamáról legyen szó tehát, hanem felismerve a színház kiváló jelentőségét a művelődés és közérkölcsek szempontjából is állítson fel *cautelákat*. Nem állana példa nélkül ez az üdvös intézkedés. Debrecen és Arad már évekket ezelőtt minden lehető megtett, hogy színházaiukba a leha irányzat be ne férközhessenek. Miért nem lehetne ez nálunk is így!?

Hiszen a közérkölcsek megóvásának szükségességét elismeri minden fórum. Elismeri a színi ügyi bizottság is. Miért ne sietne tehát befolyását érvényesíteni, midőn ezt nehézség nélkül megteheti. A magyarnak ősi idők óta tisztult az erkölcsi felfogása.

A színigazgató tisztességes évi segélyt kap a megyétől. Miért kapja ezt? Azért, hogy könnyűvé ruhózatok és operettek előadásával közreműködik az erkölcsök lazításában, vagy pedig azért, mert a kultusz terjesztéséhez hozzájárul?

A közjó érdekében emeljük fel tehát szavunkat, midőn arra kérjük a színi ügyi bizottságot, hogy a jövő évre szóló szerződés megkötésénél kívánjon biztosítékokat arra nézve, hogy a színigazgató azt az irányt fogja kultiválni, mely felöleli a drámai irodalom jelesebb termékeit, illetőleg kizárja az előadások köréből azokat a műveket, amelyek sértik a finomabb ízlést és a jó erkölcsöket.

Hétfőn a „*Koldus gróf*“ operettet adták. Zenéje igen szép, a zenekar megfelelően adta is elő. A játék meglepően gondos volt, egyesek u. i. máskor is jól játszanak, de ezúttal a játék egészében is szorgalmas készüllet látszott, kellemes és szokatlan volt a mi színpadunkon az izléses, mondhatni fényűző rendezés. Igen tetszett Agotai mint rendőrfőnök és Rátkay mint koldusfőnök.

Kedden „*Hálókocsik ellenőre*“ került színre. Szerdán „*Lebonnard apó*“ c. színművet adták. E társadalmi színmű a törvénytelen szülöttek szerencsétlen társadalmi helyzetét tárgyalja sok és meghatározó igazságossággal. A főszerepet, Lebonnard apót, Rátkay játszotta; hálás szerep volt, jól is alakította. A játékon bizonyos vontatottság, fáradság látszott, úgy hogy főszerepe mégis csak a sugónak volt. Nem is lehet csodálni, minden este más-más darabra készülni lelkiismeretesen, ezt bajos kívánni.

Csütörtökön a „*Koldus gróf*“ másodszer, pénteken *Gül Baba* került előadásra. C.

Heti műsor. Febr. 24-én d. u. „*Csöppség*“, este „*Helyreasszony*“ újdonság, 25-én „*Vig özveg*“ operette, újdonság (bérletszünet), 26-án „*Baccarat*“, 27-én „*Pry Pál*“, 28-án „*Vig özveg*“. Márc. 1-én „*Rab Mátyás*“ félhelyárrakkal (bérletszünet), 2-án „*Sulamith*“.

Irodalom.

Handel-Mazzetti Enrica: Jesse és Mária. Regény. Ford. *Auer István*. Budapest, Stephaneum-nyomda 1907. Ára 6 korona.

A regény a XVII. században Alsóausztriában játszódik. A szigorúan protestáns nemes Velderndorffok fiatal, rokonszenves, eszes és jellemes sarja, Jesse úr leereszkedő modorával megnyeri a vidék népének rokonszenvét, s ezt hitújító eszméinek terjesztésére használja fel. Behálózza Schinnagel Sándort, a regensburgi püspökség erdészét is. Az erdész Jesse biztatására új házat épít. A nemes úrfi minden alkalmat felhasznál az erdész protestánsára tételére. Schinnagel örvényesül a felekezési harcaiban, s a tanult úr érvelését és gúnyját. Midőn Schinnagel nem tudja kifizetni az építőmestert, Jesse úrhoz megy kölcsönért. A heves ifjú felajánlja a pénzt, de viszonzásul a Tafele-hegyi Mária-képet kéri, melyet az erdész meggyógyulásáért állított fel s a nép nagyon tisztel. Schinnagel nehéz lelki harc után még az éjjel lehozza a képet házába, de felesége észreveszi, Kremsbe utazik, hogy egy adós rokonától pénzt visszakérje s azt a képet visszaváltsa. A rokon letagadja az adósságot, Mária erre, hogy a képet mégis megmentse, a jezsuitáknál reformációs komissiót kér Jesse ellen. Mig a jezsuitával beszél, jön egy úrnő s jámbor célra felajánl 100 aranyat. A pénzt a Pater Rector Máriaának adja, az hazaviszi, visszatéríteti Jessének az adósságot s a szobrot visszaviteti a helyre. A komissió megjön s megidézi Jessét. Kihallgatják, s mikor letartóztatják pisztolyal halálra sebzik az elnököl apátot. A szepolteni bíróság halálra itéli. Schinnagelné St.-Pöltenbe siet, bejut Jesse börtönébe, megtéríteni akarja az ifjút, de a protestáns visszautasítja, őt már csak születendő gyermeke vigasztalhatja meg. Mária Jesse nejehez siet, újdonszült magzatját saját tejével táplálja, s megviszi Jessének a hirt. Ellenségének e hősi szeretete gondolkodóba ejti Jessét, eszébe jutnak bűnei, érzi, hogy meg kell gyónnia halála előtt, már-már megtér, de nincs ideje, mert reggel már lecsapja a börtön fejt s Mária ajultán rogy össze a székesegyház Fajdalmas-Szűzanya oltára előtt.

Eszmék küzdelme e regény, vallásos eszmék harca. Mi szép: regény a XX. században, melyben nem test és vér, hanem eszmék küzdenek! Ez a főérdeme. Alakjai élnek, a főhősök jellemei nemesek.

Majláth József gróf írja: „Valamely könyv értékét az szabja meg, hogy az olvasót gondolkodásra ösztönzi-e vagy nem? E regény gondolatokat kelt az olvasóban és felhív a főhősök, Jesse és Mária, nemes példának követésére.

Teljes volna dicséretünk, ha igazságosabb volna a kath. egyház iránt. A regény hősei típusok szoktak lenni, s ki hiszi el, hogy Wolf a pechlarni pap gorombaságával, vagy a kremsi kapucinus barát elrettentő alakjával és beteges aszkézisével típusa volna a kath. papságnak és a szerzeteseknek? Annyi pap alakja egyikében sincs megnyerő jellem, a tanult Jessével egy írást olvasni nem tudó pórnőt állít szembe, Jesse minden lutheránus gúnyt felhoz a katolicizmus ellen s a komissió doktorai érvel nem, csak erőszakosságukkal válaszolnak. A katolikus hit észszerű, főséges eszmékkel teljes és ezekből néhány szóval az Oltárszentséget s a képtisztelet magyarázatát találjuk csak a kremsi köke-reszt feliratában:

Léteznek drágább gyártmányok, de nem léteznek jobb, szebb és tartósabb a

Weyrauch-féle

borostyán padló-lakknál.

E nagy kelendőségnek örvendő, aránylag olcsó padló-lakknak ajánlom b. figyelmébe.

Kitűnőnek bizonyult ugyanezen gyár

SPIRITUSZ-PADLÓMÁZA,

mely teljesen szagtalan, s főelőnye, hogy egy fél óra alatt tökéletesen száraz és tükörfényes marad.

Minden színben kapható:

Csernyák István Fia
Nyitrán.

29. 1-10.

fűszer, festék, csemegé, bor és ásványvíz kereskedőnél

„A kép nem az Isten maga,
Csak jelezte az általa.“

Megbecsülhetetlen volna e drámai előadású, zamatos nyelvezetű regény, ha igazságosabb volna. Az igazságosság erénye és parancsa mindenkit, s így nem csak a történetíró, de még a történeti regény íróját is kötelezi.

Telefon.

G. H. Komjáth. Most 1907. július 1-éig van előfizetve.

K. E. Szeptencujfalu. Lejárt 1906. okt. 1-én.

B. J. Predmér. A múltban az volt az eljárás mód. Nyilatkozata alapján a jelzett összeget 1906-ra írjuk, az előbbi hátralékot töröljük.

H. J. Budapest. Az alkotmányellenes érának azt az exponált emberét mégis csak felvették a megyei Társaság tagjai közé. Az eset visszatetszést szült, s az alelnök a választmány egyik tagját felhatalmazta, hogy bejelentesse lemondását és a Kaszinóból való kilépését.

Lehetőleg akadémiát végzett és gyakorlott fiatal egyén, mint gyakornok felvétetik kezdő fizetés mellett a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél Pozsonyban, ahová az írásbeli pályázatok irandók. 34. 1-2.

Kossuth Ferenc levele.

Tök. Balázsovich Sándor gyógyszerész úrnak

Sepsiszentgyörggy.

„Csuzos bántalmaknál az INDA-SZESZ bedörzsölése jó hatásának mutatkozott. Kérem legyen szives nekem három üveggel küldeni.“

KOSSUTH FERENC.

Számos előkelőségek és orvosok igazolják, hogy a törvényesen védett székelyhavas

INDASZESZ

gyógyfű sóborszesz

legjobb szernek bizonyult a test és izmok edzésére. Üdit és frissít. Megóvja a testet a hideg káros befolyásától. Massagehoz (gyuró-kenő kura) felette ajánlatos. Leghatásosabb szer csuz, köszvény, rheuma, fejfájás, nátha, influenza, tagszaggyatás és mindennemű meghűlésből eredő bajok ellen. A székelyhavas INDA-SZESZ össze nem tévesztendő a közönséges sóborszesz készítményekkel, melyek egyszerű szeszkeverékek, holott az „INDASZESZ“ székelyhavas gyógyfűvekből előállított és hatásában felülmúlhatatlan gyógyfű sóborszesz. Egy üveg székelyhavas „INDASZESZ“ fölér 10 üveg közönséges sóborszeszszel. Készítő: Balázsovich Sándor gyógyszerész, Sepsiszentgyörggy.

A törvényesen védett székelyhavas „INDASZESZ“ kapható 2 és 1 koronás üvegekben minden gyógyszerertárban, valamint Nyitrán, Kubányi István és Sztránszky József cégeknél. 33. 1-3.

A csejthei önszegélyző egyesület mint szervezet felszámolás alatt a szervezeti ügyek lebonyolításáról szóló

kimutatása.

Mérleg-számla 1906. évi dec. 31-én.

Kölesönök per alatt	1226	Kor.	—	fill.
Készpénz	134	"	42	"
Irodai felszerelés	160	"	—	"
	1520	"	42	"
Pénzügyintézetnél tartozás	842	Kor.	08	fill.
Késedelmi kamat	56	"	92	"
Felosztandó összeg	621	"	42	"
30. 1-1.	1520	"	42	"

Kelt Csejthén, 1907. február 15-én.

A riecsncai fogyasztási szövetkezet 3. évi zárszámadása 1906. évről.

Nyereség-veszteség számla.

F. sz.	Veszteség	Összeg		F. sz.	Nyereség	Összeg	
		kor.	fil.			kor.	fil.
1	Üzleti kiadások	681	78	1	Árú nyereség	4154	42
2	Kamat kölcsöntől	226	50				
3	Személyzet fizetés	1225	74				
4	Leírás berendezésnél	53	52				
5	Adósknál veszteség	73	56				
6	Árunál veszteség	311	30				
7	Folyó évi tiszta nyereség	1582	02				
	Összesen	4154	42		Összesen	4154	42

Mérleg-számla.

F. sz.	Vagyon	Összeg		F. sz.	Teher	Összeg	
		kor.	fil.			kor.	fil.
1	Készpénz	258	16	1	Befizetett üzletrész	6275	80
2	Adósk	6806	62	2	Felvett kölcsön	4257	98
3	Árú készlet beszerzési áron	10005	40	3	Árú hitelezők	8484	05
4	Üzletház	5027	78	4	Tartalékalap	2298	11
5	Berendezés	800	—	5	Folyó évi tiszta nyereség	1582	02
	Összesen	22897	96		Összesen	22897	96

Veselőny, 1906. évi december hó 31.

Riba Márton s. k. Kovács Ádám s. k. Wachsmann József s. k. Horváth Ferenc s. k. Bauer Vencel s. k.
 ig. tag. ig. tag. ig. tag. pénztárnok. elnök.
 Jelen mérleg-számla úgy a vagyon mint a teher oldala a fő- és mellékkönyvekkel, illetve a naplókkal összeegyeztetve, helyesnek találtatott.
 Kotvasz János s. k. Hruska Bucha Ádám s. k. Kuricz Márton s. k. 31. 1-1.
 f. b. tag. f. b. tag. f. b. tag.

GUTTMANN SÁMUEL
 kész férfi-, nő- és gyermekruha-raktár
 Nyitra, Tóth Vilmos utca 10.

OCCASIO!

A túlhalmozott téli árúraktár és az idény előrehaladottsága miatt a mai naptól kezdve mult évi december hó 31-ig az előírt szabott árbkból 10% engedményt nyujtok és minden hitelképes egyénnek havi vagy heti törlesztésre és minden árfelemelés nélkül. Kérem a t. vevőközönséget, saját érdekében, mielőtt ruhaszükségletét beszerezné, dúsán felszerelt árúraktáromat megtekinteni sziveskedjen.

GUTTMANN SÁMUEL
 kész férfi-, nő- és gyermekruha-raktár
 Nyitra, Tóth Vilmos utca 10.

Alulírott a t. e. gazdaközönség, ipar és építkezési vállalkozók, lakatosok, kovácsok, kerék- és kocsigyártók, kocsifényező, bogárnok, kádárok, festők, háztulajdonosok és magánzók figyelmét felhívja a **Nyitrán** évek óta fennálló s jól berendezett

nagy vas-, festék- és olaj-árú valamint mindennemű építési anyagok kereskedésére.

Répvillák, trágyavillák, vakarók, ekevas-árú, rúdvass, tengelyek, ökörpatkók, mindenféle vasárú, vasalások, fedőlemez, kátrány, cement, gipsz, izolier-lemez, szárító fali asphal, stukatornád, angol kocsilakk, Weihrauch-féle padló-lakk, olaj-, por- és kocsifestékek különféle színekben, Cylinder- és gép-olaj, vaselin, patkózsir, Carbolineum és minden egyéb háziékek nagy mennyiségben raktáron tartatik.

Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

Linkenberg József
 vas-, festék-, olaj- és építkezési anyagok kereskedése
 Nyitrán, Párutca 22. szám.

Tisztelettel
 16. 4-13.

Verebély Géza uri és női divat áruháza, Nyitra

a Magyar Védő-Egyesület tagja. II. Vármegye-u.

Asztalneműek, cérna és pamutvásznak és azokból készült fehérneműek bevásárlásánál **leglényegesebb: a bizalom kérdése.** Cégem csak **elsőrangú gyártmányok** forgalomba hozatalával és **szigoruan szabott, de jutányos árak** alapján igyekszik a t. vásárló közönség teljes bizalmát és támogatását kiérdemelni. — Mindazon **honi gyártmányu** cikkeket, melyek áruházam szakmájához tartoznak, **állandóan raktáron** tartok, a miről a Magyar Védő Egyesület hiteles másolatban közreadott okmánya is tanuskodik.

Női és uri cikkek! 10. **Női és uri cikkek!**

A „Felvidéki parcellázó és gazdasági bank“
 részvénytársaság NYITRA székhelylyel.

Vásárol saját számlájára ingatlanokat **parcellázás** és egészbeni tovább eladás céljából. Elfogad megbízásokat **parcellázások keresztülvitelére** haszonrészesedés, vagy meghatározott összeg fejében. Közvetit **birtokeladásokat** és vételeket. Vásárol erdőterületeket kihasználásra, vagy bármily nemű épület-, mű- és tűzifát. Elvállal haszonbérleteket albérleti joggal, e nélkül pedig azok megbízható közvetítését eszközli. Felvállal **gőzeke-szántásokat** ott, a hol 2000 magyar holdnyi érdekelttség biztosítható. Kedvező feltételek mellett közvetit minden rendű gazdasági szükségleteket. — Ügynöki közbenjárást esetenkénti megállapodás szerint díjazunk.

Részletes felvilágosításokkal készségesen szolgál a bank igazgatósága NYITRÁN.

NYITRAI HITELBANK

Meghívás.

Van szerencsénk t. részvényeseinket a f. évi február hó 24-dikén, délelőtt 10 órakor intézeti székházunkban tartandó

XXXIV-DIK RENDES KÖZGYŰLÉSRE

ezennel tiszteletteljesen meghívni.

Napirend :

1. Az igazgatóság évi jelentése.
2. Felügyelő-bizottsági jelentés, évi mérleg előterjesztése és a tiszta jövedelem hovatfordítása iránti határozathozatal.
3. Felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére.
4. A szavazatszedő és a hitelesítő bizottság megválasztása.
5. Az igazgatótanács kiegészítése.
6. Az igazgatóságnak a részvénytőke felmérése iránti indítványa és ennek folyománya-kép a társasági alapszabályok 6, 7, 8, 9, 21, 26. és 27. §§-ának módosítása.
7. Az alapszabályok 15-dik §-a értelmében esetleg beérkező indítványok.

Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések, valamint az azokhoz csatolt 1906. évre vonatkozó mérleg 8 nappal a közgyűlés előtt az intézet helyiségében minden beiktatott részvényes által átvehetők.

Azon t. e. részvényesek, kik szavazati jogukat gyakorolni kívánják, szelvényekkel ellátott részvényeiket a közgyűlés előtt legkésőbb 8 nappal az intézet pénztáránál térítvény mellett letenni tartoznak, mely térítvény belépti jegyül szolgál.

Nyitrán, 1907. évi február hó 4-én.

24. 3-3.

Az igazgatóság.

1056/1907. t. k. sz.

Hirdetmény.

Krakován, Osztró, Vágör és Trebete községnek telekkönyvi betétei az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-cikk értelmében elkészítettvén és a nyilvánosságnak átadatván, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cikk 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-cikk 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t.-cikk 15. §-a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t.-cikk 7 §-a és az 1891. XVI. t.-cikk 15 §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket, azok pedig, akik valamely teherterület átvitelének az 1886. XXIX. t.-cikk 22. §-a, illetve az 1889. XXXVIII. t.-cikk 15. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1907. évi szeptember hó 10 napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-cikk 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1907. évi szeptember hó 10. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyújtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármely irányban sértve vélik, — ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-cikk 16 §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényeket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1907. évi szeptember hó 10. napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvényi rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A vágújhelyi kir. járásbírósként mint telekkönyvi hatóság 1907. február hó 3-án.

26. 2-3.

Kochanovszky,

(P. H.)

kir. járásbíró.

Erzsébet út 24-dik számú

ház eladó.

Közelebbi értesítés : Nyitrai Népbankban.

HIRDETMÉNYEK
a „NYITRAMEGYEI SZEMLE”
részére jutányos áron felvétetnek.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kaintot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24%
kénsavas káli tartalommal, *** ** *

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76%
kénsavas káli tartalommal, *** ** *

KOVASAVAS KÁLIT (dohánytrágyázásra)

továbbá mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

RÉZGÁLICZOT (98-99%) elismert kitünő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA” mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

FELTŰNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.